

LEESGROEP

UIT DE GEESTELIJKE HOMILIEËN VAN PSEUDO-MACHARIUS

Joris Van Ael

1) 52ste homilie. Menswording: de verzoening van de godheid en de mensheid

Op deze dag is de Heer, het leven en het heil van de mensen, geboren. Vandaag is de verzoening voltrokken van de godheid met de mensheid en van de mensheid met de godheid. Vandaag was de hele schepping ontsteld. Die van boven hebben zich naar die van beneden gewend, en die van beneden naar die van boven.

Vandaag heeft de dood de duisternis gegrepen en het leven de mensen. Vandaag is voor de mensen een weg geopend naar God en voor God een weg naar de ziel. Eertijds zei de profeet: "Hoe troosteloos zijn de wegen naar Sion, want niemand komt naar het feest" (Kl. 1,4). Hiermee duidt hij de verlatenheid en de teloorgang van de ziel aan, omdat er geen enkele weg God naar de ziel leidde en naar de gedachten van de mensen en evenmin kon de ziel naar God opgaan.

Vandaag trillen de vlakten en al wat zij bevatten van vreugde, want de aarde heeft de verfrissende bui uit de hemel ontvangen. "De Heer regeert, met majesteit heeft Hij zich bekleed" (Ps 93, 1). Immers, eertijds was Adam, toen nog heer en koning, door de overtreding slaaf geworden van de zonde; vandaag heerst hij over zijn vijanden, "Want het is vastgesteld dat hij het koningschap zal uitoefenen" (1 Kor 15, 25), zoals geschreven staat. Vandaag staat de wereld, dat is de ziel, onwrikbaar vast. Eertijds verlaten, trillend en bevend, angstig en vreesachtig door de zonde: "Onder de vervloeking, zo staat er, zult ge machteloos zijn en vol vrees op de aarde" (cf. Gen 4,12). Inderdaad, als het huis van de ziel gebouwd wordt op het zand (cf. Mt. 7, 26), zal het onstabiel zijn en wankel. Maar vandaag wordt het gebouwd op de onwankelbare rots.

De engelen jubelen, de hemelen, de sterren, de zon, de maan, de aarde en al wat zij bevatten. Bergen en heuvels springen op van vreugde. Toen Israël weg uit Egypte trok, verheugden zich alle schepselen met hen, de hemel beschermde hen met een lichtende wolk overdag en 's nachts met een vuurkolom; de bergen sprongen als rammen op en als lammeren de heuvels: wat zal het dan vandaag zijn, nu de ware Christus geboren is. Want eertijds weeklaagde de hele schepping omdat zij door de val van Adam, haar koning, werd meegesleurd naar de

vergankelijkheid. Maar de Heer is hem komen vernieuwen, hem, het eigen beeld van God en hem herscheppen, want dit was nodig. De tijd van de veroordeling van de mens is voortaan voorbij; de dagen door de profeten voorspeld zijn aangetreden: de tijd van de gevangenschap en ballingschap zijn voltooid want, "het Rijk der hemelen is nabij gekomen" (Mt 3,2). Voorbij de tijd van de ketens, kerkers en veroordelingen en van de veroordeling tot de duisternis van Adam. Vandaag valt hem de verlossing toe, de vrijheid door de verzoening, de gemeenschap met de Geest en de eenheid met God.

Vandaag is het schaamrood van zijn gelaat weggenomen. en is hem de vrijmoedigheid gegeven, nodig om met open gelaat te kijken en zich met de Geest te vermengen. Vandaag ontvangt de bruid haar Bruidegom. Vandaag voltrekt zich de vereniging, de gemeenschap en de verzoening tussen de hemelse wezens en die van de aarde, tussen God en mens.

Het was passend dat, door een lichaam aan te nemen, de Heer zou komen om de mensen te bekeren en hen met zijn Vader te verzoenen. Hij kwam ongewapend, nam het harnas van de mens, zijn lichaam, en ging hiermee de dood bekampen en doden. Door middel van een lichaam is onze vijand gedood. Met het wapen van de dood zelf, heeft Hij de zonde in zijn lichaam veroordeeld.

Inderdaad, als de vijanden opdoemen, zoeken zij de omwallingen te vernietigen met het eigen wapentuig van de aangevallen plaats, waaronder de slingertuigen en andere machinerie. Zo ook grijpt de tegenstander Adam, die in zijn macht gevallen was, en hij gebruikte diens lichaam als wapen, nam hem gevangen en voerde alle mensen gevangelijk mee. Maar, evenzo, heeft de Christus, met de mens als wapen, de omwallingen en vestingen van de Boze verpulverd en vernietigd, al zijn wapentuig en het vreeswekkende geschut dat hij tegen de mens in werking had gesteld. Zoals er geschreven staat: "Zoals zijn duisternis is, zo zal ook het licht zijn" (Ps 138, 12 LXX). "En zoals allen in Adam gestorven zijn, zo zullen allen in Christus herleven" (1 Kor. 15, 22).

De menselijke natuur was wel degelijk dood, want ze was ver van God. Zonder vruchten, verdroogd en onvruchtbaar was onze ziel. Maar nu heeft zij het zaad uit de hemel ontvangen om de vruchten van de Geest te kunnen dragen.

Adam was alleen, en de vrouw werd voor hem gevormd, maar als hij zich niet met haar verenigd had, was er geen nageslacht als vrucht gekomen. Evenzo, als de ziel zich niet met Christus vermengt en niet met Hem in gemeenschap treedt, kan zij geen vrucht dragen.

Nu, het goddelijke zaad— dat is het Woord — viel in de Moeder Gods Maria; het viel in alle gelovige zielen, en zo worden zij geboren door de geestelijke geboorte van het heil, zoals er geschreven staat: "Door u te vrezen, Heer, hebben wij in onze schoot ontvangen, hebben wij

de barensweeën doorgemaakt en hebben wij de Geest van redding ter wereld gebracht" (Jes. 26,18). Zo brengt de ziel vruchten voort voor God. De vrouw, zo staat er, wanneer zij gaat baren, is bedroefd, maar wanneer zij gebaard heeft, is zij verheugd want zij heeft een mens ter wereld gebracht. (Joh 16,21). Zo is de ziel die het goddelijke zaad heeft ontvangen verward tot aan de bevalling en zij wordt door verschillende bekoringen gekweld. Maar wanneer zij ter wereld heeft gebracht, i.e. wanneer zij de volmaaktheid heeft bereikt, is zij eindeloos verheugd met een onuitsprekelijke vreugde, Want een nieuwe en hemelse mens is geboren voor de wereld van boven.

2) 2de homilie: Zij die ons tot gevangenen hebben gemaakt zijn sterker dan wij en ze houden ons vast in hun koninkrijk

2.1. Het koninkrijk der duisternis, de verdorven Prins, heeft vanaf het begin de mens gevangelijk meegevoerd; hij heeft zijn ziel omwikkeld en bekleed met de macht van de duisternis. Zoals men een mens tot koning maakt, zoals men hem bekleedt met koninklijke gewaden, zodat hij van hoofd tot voeten bedekt is met koninklijke waardigheidstekens, zo heeft de verdorven Prins de ziel met de zonde bekleed, in al wat zij is, hij (de Prins) heeft ze helemaal bevuild en haar helemaal tot slavernij gebracht in zijn koninkrijk. Geen enkel van haar ledematen heeft hij ontzien en in vrijheid gelaten; noch haar gedachten, noch haar verstand, noch haar lichaam; maar hij heeft haar helemaal overdekt met het purper van de duisternis. Zoals het lichaam niet slechts in één van haar ledematen lijdt, of in één van haar delen, maar in zijn geheel onderworpen is aan de pijn, zo ondergaat de hele ziel de hartstochten van kwaad en zonde, en de Boze heeft dit bijzonderste lidmaat van de mens, omwikkeld met zijn boosaardigheid, t.t.z. met de zonde. En zo is het lichaam lijd-baar geworden en onderhevig aan het bederf.

2.2. Wanneer de apostel zegt: "Leg af de oude mens", dan bedoelt hij een hele mens, die ogen heeft buiten onze ogen, een hoofd buiten ons hoofd, oren buiten onze oren, handen buiten onze handen, voeten buiten onze voeten. Want het is de hele mens, ziel en lichaam, welke de boze heeft bezoedeld en omvergeworpen; en hij heeft de mens bekleed met een "oude mens", bezoedeld, onrein, vijand van God en die zich niet onderwerpt aan de wet van God; (deze "oude mens" is) de zonde zelf, zodat de mens niet meer ziet zoals hij wil, maar ziet en hoort op een geperverteerde wijze, zodat zijn voeten zich haasten om kwaad te doen en zijn handen ongerechtigheid bedrijven en zijn hart slechte bedoelingen heeft.

Alleen Hij kan onze ongerechtigheid wegnemen

Laten we dus – wij ook – bidden tot God opdat hij ons zou ontdoen van de oude mens, want alleen hij kan onze ongerechtigheid wegnemen.

Inderdaad, zij die ons tot gevangenen hebben gemaakt zijn sterker dan wij en ze houden ons vast in hun koninkrijk. Maar God zelf heeft ons beloofd ons te bevrijden uit deze slechte slavernij. De zon heeft zijn eigen lichaam en zijn eigen natuur, en zo ook heeft de wind zijn eigen natuur en zijn eigen lichaam; en nochtans kan niemand de zon van de wind scheiden, alleen God. Aan Hem behoort het de wind te kalmeren opdat hij niet meer blaast; zo ook zijn de zonde en de ziel vermengd, ofschoon zij beiden hun eigen natuur hebben.

2.3. Het is dus onmogelijk de ziel van de zonde te scheiden, als God die slechte wind, die in de ziel woont, niet bedaart en hem geen halt toeroept. Een andere vergelijking: een mens die een vogel ziet vliegen en ook zou willen vliegen is daartoe niet in staat, omdat hij geen vleugels heeft; zo ook, is er bij de mens wel degelijk de wil om zuiver te zijn zonder zichzelf te moeten verwijten, en om zonder smet te zijn, vrij van alle boosheid, en om steeds met God te zijn: maar de kracht daartoe ontbreekt hem. De mens zou graag willen opvliegen in de goddelijke atmosfeer en in de sfeer van de heilige Geest, maar zolang hij geen vleugels heeft, kan hij het niet. Smeken we dus God, dat Hij ons "de vleugels van de duif" (Ps. 54,7), van de Heilige Geest geeft, opdat wij naar Hem toevliegen en opdat wij rust vinden, en opdat zo de slechte wind tot bedaren komt en wordt losgemaakt van onze ziel en van ons lichaam, nl. de zonde, die de ledematen van ons lichaam en onze ziel bewoont.

Inderdaad, Hij alleen is in staat dit te doen. Staat er niet geschreven: "Zie het Lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt"? (Joh. 1,29). Hij alleen heeft aan de mensen die geloven deze barmhartigheid bewezen, die erin bestaat hen te bevrijden van de zonde, en hij redt op dezelfde onuitsprekelijke wijze hen die voortdurend op hem hopen, en hem zonder ophouden verwachten en tot hem bidden.

2.4. Als een wilde wind die in een donkere en duistere nacht waait, alle planten en zaden losrukt, heen een weer slingert en schudt, zo wordt ook de mens, die aan de macht van de nacht vervallen is, aan de duisternis en de Satan, en die in deze donkere nacht leeft, hevig geschud, over en weer geslingerd, en losgerukt door de verschrikkelijke wind van de zonde, die blaast en heel zijn natuur doordringt, zijn ziel, zijn gedachten, zijn verstand en die alle ledematen van zijn lichaam ontreddert; geen enkel lichaamsdeel en geen enkel deel van de ziel blijft vrij en onaangeraakt t.o.v. de zonde die in ons woont.

De genezende wind van de Heilige Geest

Op dezelfde wijze gaat het op de lichtende dag en met de wind van de Heilige Geest: Hij blaast en sterkt de zielen die in de dag leven van het goddelijke licht. Hij drenkt heel de substantie van de ziel en al haar gedachten; Hij sterkt alle ledematen van het lichaam en vervult hen met een onuitdrukbaar goddelijke vrede.

Daarover gaat het als de apostel zegt: "Maar wij, wij zijn geen kinderen van de nacht en van de duisternis, want jullie allen, jullie zijn kinderen van het licht en van de dag." (1Thess. 5,5). En zoals ginder in de dwaling de oude mens de volmaakte mens aflegt en het gewaad van het koninkrijk der duisternis draagt, het gewaad van de laster, het ongeloof, het gewaad van de onbeschaamdheid, van de ijdelheid, van de hoogmoed, van de hebzucht en het begeren, en de andere haveloze, onreine en bevulde kleren van het rijk der duisternis, zo bekleeden zich ook hier, in tegengestelde richting, zij die Jezus ontdoet van de gewaden van het rijk der duisternis, met de nieuwe mens, de hemelse, Jezus Christus, en ze bezitten op een gelijkaardige wijze ogen buiten hun ogen, oren buiten hun oren, een hoofd buiten hun hoofd, zodat de mens in zijn geheel zuiver is en drager van het hemelse beeld (de hemelse gestalte).

Bekleed met de nieuwe mens

2.5. En de Heer bekleedt hen met de gewaden van het koninkrijk van het onuitsprekelijke licht, met de gewaden van het geloof, de hoop, de liefde, de vreugde, de vrede, van de welwillendheid en goedheid, samen met alle andere goddelijke en levende gewaden van het licht, het leven, de onuitsprekelijke rust; opdat de nieuwe mens uit genade zou worden wat God is: liefde, vreugde, vrede, welwillendheid en goedheid.

...

Eer aan zijn medelijden en zijn tederheid, want Hij ontfermt zich over zijn dienaars, Hij verlicht ze, bevrijdt ze van het koninkrijk der duisternis en verleent hun zijn licht en zijn koninkrijk. Aan hem zij de eer en de macht in eeuwigheid. Amen.

3) 4de homilie.

God komt...

4.9. Ik zou iets subtiels en diep willen uitdrukken, zo goed als ik kan. Luister dus met verstand. De oneindige God, ontoegankelijk, ongeschapen, heeft zich belichaamd, uit oorzaak van een zachte goedheid, oneindig en onvatbaar. Hij heeft zich, om zo te zeggen, met betrekking tot zijn ontoegankelijke glorie verkleind om zich te kunnen verenigen met zijn schepselen.

(...)

4.10. (...) Hij heeft de ledematen van dit lichaam aangenomen, er zich mee omhuld, en daalde af van zijn ontoegankelijke glorie. Uit zachtmoedigheid en uit liefde voor de mensen, vormt Hij zich om, belichaamt zich, vermengt zich met de heilige zielen die hem aangenaam en trouw zijn, Hij omkleedt ze en wordt met hen "één Geest", volgens het woord van Paulus (1 Kor. 6,17). Hij wordt om zo te zeggen een ziel voor de ziel, een substantie voor de substantie. Opdat de ziel zou leven in de Godheid, de ervaring zou hebben van het onsterfelijke leven in de Godheid, en zou deel hebben aan de onvergankelijke heerlijkheid. Als ze tenminste waardig is en als ze aangenaam is aan God. (...)

... om ons de Onzichtbare te laten zien

4.11. De oneindige en onuitsprekelijke vaardigheid van de vindingrijke wijsheid van God heeft dus – alleen omdat Hij het wilde – uit het niet, min of meer dichte lichamelijke substanties getrokken. Hoeveel meer kan Hij die is zoals Hij wil en wat Hij wil, in zijn onuitsprekelijke weldadigheid en zijn zachte en onuitsprekelijke goedheid, zichzelf omvormen, zichzelf klein maken en, door zich te belichamen, zich assimileren met de heilige zielen, volgens hun vermogen, om hun de Onzichtbare te laten zien. Om, door de van nature subtiële ziel, Hem te laten gewaar worden die men niet gewaar kan worden. (...)

4.12. (...) Als de mens zich slechts inspant om door Hem bemind te worden en Hem te behagen, dan zal hij uit ervaring en voelbaar de hemelse goederen zien, de onuitsprekelijke heerlijkheden en de eindeloze rijkdom van de Godheid, die in waarheid "geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en die in geen mensenhart is opgekomen" (1 Kor. 2,9). (...)

4.13. (...) Een ziel die dank zij haar verlangen, haar hoop, haar geloof en haar liefde waardig is gekeurd om deze kracht van boven te ontvangen die de hemelse liefde is van de Geest en het hemelse vuur van het onsterfelijke leven, zo een ziel is in waarheid los gekomen van elke liefde voor de wereld en bevrijd van elke band van de boze.

Verlangen, smeking, geloof, hoop en moeite

4.14. Wanneer men een stuk ijzer, lood, goud of zilver in het vuur werpt, dan verliest het zijn natuurlijke hardheid, het vormt zich om in iets zacht en, hoe langer het in het vuur blijft, hoe meer het verandert en zijn natuurlijke hardheid verliest door de activiteit van de warmte van het vuur.

Zo is het ook voor de ziel: als zij aan de wereld verzaakt, als zij slechts uitziet naar de Heer en slechts Hem vurig zoekt, als zij slechts voor Hem moeite doet en voor Hem lijdt, als zij Hem verwacht zonder moe te worden, in geloof en hoop, omdat zij in haar dat hemelse vuur van de goedheid en de liefde van de Geest heeft ontvangen, dan is zij in waarheid bevrijd van alle liefde voor de wereld, losgemaakt van de boosheid van de hartstochten. Ze verwerpt dit alles. Haar natuurlijke neiging naar de zonde en haar ongevoeligheid vormen zich om. Ze beschouwt alle dingen als niet ter zake, door de hemelse bruidegom die zij heeft ontvangen, en ze rust in zijn brandende onuitsprekelijke liefde.

Verwond door de liefde

4.15. (...) Ze zijn overwonnen door het hemelse verlangen en toegekomen tot de vereniging door zijn verwonding. Voortaan zullen ze al het andere als van geen nut beschouwen. Want ze verlangen Hem. Aan Hem denken zij. In Hem leven zij. Hun gedachten converseren met Hem en hun vermogen om te verstaan onderhoudt zich zonder ophouden met Hem. Want ze zijn overwonnen door de hartstochtelijke goddelijke en hemelse liefde, en door het spirituele verlangen. (...)

4. 16. Daarom, welbeminde broeders, als zoveel goeds ons wordt aangereikt, als dergelijke beloften ons door de Heer zijn gedaan, laten we dan ver van ons werpen al wat ons hindert, laten we ons afkeren van de liefde voor de wereld, en laten we ons uitleveren, door het verlangen en het zoeken naar dit enige goed, teneinde die onzeglijke liefde van de Geest te verwerven, waarheen de gelukzalige Paulus aanspoort ons te haasten: "Zet uw hart op de liefde" (1Kor. 14, 2). Dan zullen wij bekomen dat onze hardheid zacht wordt, dank zij een verandering bewerkt door de rechterarm van de Allerhoogste (cf. Ps.76,11) en, gewond door de liefde van de goddelijke Geest, zullen wij de zachtheid en de geestelijke rust bereiken.

Want de Heer toont zich vol ontferming en mededogen, als wij ons helemaal en beslist naar Hem keren, na alles te hebben afgewezen wat hieraan weerwerk biedt.

Inderdaad, door onze grote onwetendheid, onze lichtzinnigheid en onze verkeerde ingesteldheid, keren wij ons af van het leven en we werpen hindernissen op onze eigen weg, want we willen ons niet echt bekeren. Maar de Heer heeft niettemin groot medelijden met ons,

en Hij wacht met geduld het ogenblik af waarop wij ons zullen bekeren en zullen terugkeren naar hem. Hierop ons innerlijk oog verlicht zal worden, opdat ons gelaat niet met schaamte bedekt zou zijn op de dag van het oordeel;

4.17. En als dit je moeilijk voorkomt ter wille van de harde ascese van de deugd, of meer nog ter wille van de influisteringen en raadgevingen van de Tegenstander, zie, God zal medelijden met ons hebben. Hij zal geduldig onze terugkeer afwachten, zal ons verdragen, zondaars als we zijn. Hij zal onvermoeibaar loeren op onze bekering en Hij zal niet beschaamd zijn om ons opnieuw te onthalen na ons vallen, volgens het woord van de profeet: "Als iemand valt, staat hij dan niet op? Als iemand verdwaalt, keert hij dan niet terug?" (Jer. 8,4).

Laten we slechts waakzaam zijn, en welwillend. Laten we prompt en oprecht ons naar Hem toewenden en zijn hulp zoeken. Want Hij staat steeds klaar om ons te redden. Inderdaad, Hij onthaalt het vurig élan – voor zover het in onze mogelijkheden ligt – van onze naar Hem toegewende wil. Evenzo het geloof en de edelmoedigheid die uit onze goede ingesteldheid voortkomen. Maar het goede resultaat wordt helemaal door Hem in ons bewerkt. (...)

Beschouw al wat Hij voor ons heeft gedaan: welke glorie ons gegeven is; welke heilzame voorzieningen door de Heer zijn beschikt sinds de aartsvaders en de profeten; welke beloften er zijn gedaan, welke aansporingen; welk een mededogen van de kant van de Meester sinds de aanvang!

Op het einde heeft Hij zijn onzegbare welwillendheid jegens ons getoond door zelf bij ons te komen wonen en door te sterven op het kruis: om ons te bekeren en om ons terug naar het leven te leiden. (...)

4.24. (...) Laten we ons dus inspannen om ons met een oprecht hart te bekeren en om te naderen tot God. Laten we niet wanhopen aan onze redding. Dit komt van een list van de boze, die, door de herinnering aan de voorbije zonden de mens naar de wanhoop voert, hem doet afhaken en hem naar traagheid doet neigen. Zo wil hij verhinderen dat hij zich bekeert, dat hij nadert tot de Heer en het heil verwerft, ondanks de grote en zachte goedheid van God voor het mensengeslacht.

Menswording: goddelijke trouw, geduld, hulp en mededogen, om ons te winnen.

4.25. Als het ons moeilijk lijkt, ja onmogelijk, om ons te bekeren van talloze zonden die in ons tot gewoonte zijn geworden (...) laten we ons dan herinneren en laten we in beschouwing nemen hoe de Heer in zijn goedheid, toen Hij hier beneden verbleef, het zicht heeft gegeven aan blinden, kreupelen heeft hersteld, alle ziekten heeft genezen, doden die bijna ontbonden en van de aarde weggevaagd waren heeft doen opstaan. (...)

Hoeveel te meer zal Hij dan geen ziel bekeren die zich naar Hem toewendt, die zijn mededogen afsmeekt, die zijn hulp zoekt. Hij zal haar leiden naar de vreugde van de *apatheia*, het herstel van alle deugden en de vernieuwing van de geest. Hij zal haar de gezondheid teruggeven, het spirituele zicht, de vrede van de gedachten. Hij zal haar bevrijden van de blindheid, van de doofheid en van de dood die het gebrek aan geloof is, van de onwetendheid en de afwezigheid van de vreze Gods. Want Hij die het lichaam heeft geschapen heeft ook de ziel gemaakt. En evenals Hij, gedurende zijn verblijf op aarde, in zijn zachte goedheid, als goede en enige geneesheer, aan allen die tot Hem kwamen en Hem bijstand en genezing vroegen, vrijmoedig verleende wat zij verlangden, evenzo handelt Hij in het geestelijke domein.

Vraagt en gij zult verkrijgen

4.26. Want als Hij een dergelijk medelijden voelde voor de vergankelijke en sterfelijke lichamen, als Hij met een zachte goedheid aan ieder van harte verleende wat deze Hem vroeg, hoeveel te meer zal Hij spoedig en met aandrang de bevrijding en genezing verlenen aan de onsterfelijke, onvergankelijke en onveranderlijke ziel, die door de onwetendheid, het verderfelijke ongeloof de afwezigheid van ontzag en de andere kwalijke hartstochten ziek is geworden. Als zij maar tot Hem nadert, zijn hulp vraagt, haar blik werpt op de barmhartigheid en de genade van de Geest verlangt te ontvangen met het oog op haar verlossing en heil, en de bevrijding van alle boosheid en hartstocht.

Heeft Hij niet zelf gezegd: "Hoeveel meer dan zal uw hemelse Vader geen recht verschaffen aan wie dag en nacht tot Hem bidden? (Lc. 18,7). En Hij voegt toe: "Voorwaar Ik zeg u, Hij zal hem spoedig recht verschaffen (Lc., 18,7).

Op een andere plaats geeft Hij deze aansporing: "Vraagt en gij zult verkrijgen, zoekt en gij zult vinden, klopt en er wordt open gedaan; want wie vraagt verkrijgt, wie zoekt die vindt en voor wie klopt doet men open (Mt., 7,7). En verder voegt Hij eraan toe: "Hoe zal dan uw Vader die in de hemel is niet de Heilige Geest geven aan wie Hem erom vragen?" (Lc., 11,13). "Voorwaar, als Hij hem al niet geeft omdat het zijn vriend is, zal Hij toch opstaan wegens zijn onbeschaamd aandringen en hij zal hem alles geven wat hij nodig heeft" (Lc., 11,8)

4.27. Door al deze woorden spoort Hij ons dus aan om Hem met opdringerigheid de hulp van zijn genade te vragen, zonder ophouden, zonder moe te worden. Want Hij is gekomen ter wille van de zondaars. Opdat ze zich naar Hem toewenden en ze genezen zijn door in Hem te geloven.

Laten we dan slechts afzien van onze slechte gewoonten, zoveel als we kunnen. Laten we een hekel hebben aan beschamende bezigheden, aan de bedrieglijke verlokkingen van de wereld, de slechte en ijdele gedachten en ons in alles aan God hechten, uit alle macht. Hij zal

dan klaar staan om ons te hulp te komen. Ter wille hiervan is Hij ontfermend, levengevend, genezer van ongeneeslijke hartstochten en bewerkt Hij de verlossing van wie tot Hem roepen en zich naar Hem keren. Van hen die zich uit vrije wil en resoluut losmaken van elke wereldse liefde, zoveel als ze kunnen. Die hun gedachte uit het aardse wegtrekken en vastgehaakt zijn in de hemel op zoek naar Hem en alleen Hem verlangend.

Een dergelijke ziel voor wie al wat niet God is, ballast is, die geen rust vindt in geen enkel voorwerp van deze wereld, maar waarvan heel de verwachting is om te rusten en zich te verheugen in de rust van zijn zachte goedheid. Een ziel, zeg ik, die middels een dergelijk geloof, de hemelse gave heeft ontvangen. Die de genade heeft verkregen om te rusten in het voorwerp van haar verlangen met volle zekerheid. Die van dan af de dienst van de Heilige Geest volbrengt door in te stemmen met zijn inspiratie en die deze volgt; die alle dagen voortgaat op de weg van het goede en volhardt op de weg van de gerechtigheid; die tot op het einde elk compromis afwijst en elke heimelijke band met de partij van het kwaad; die in niets de genade bedroeft. Een dergelijke ziel zal het eeuwige heil waardig gekeurd worden, met alle heiligen, van wie zij reeds in deze wereld, door ze na te volgen, de vennoot en de gezelschap is.

4) 30ste homilie: Gods verlangen: erfgenamen te verwekken.

30, 1. Zoals vaders geen ander doel hebben dan kinderen te verwekken en erfgenamen te hebben, en als ze er geen hebben, ze daarover bedroefd zijn en pijn voelen, en, als er wél kinderen geboren worden ze vol blijdschap zijn samen met hun ouders en buren, zo ook heeft onze Heer Jezus Christus, bezorgd om het heil van de mens, evenzeer en vanaf het begin, heel zijn heilsbestel in werking gesteld en al zijn ijver, door middel van de Vaders, de Patriarchen, de Wet en de Profeten. Als laatste is Hij zelf gekomen en, de schande van het kruis verachtend, heeft Hij de dood verduurd. Nu, al zijn moeite en zorgen hadden geen ander doel dan kinderen te verwekken uit zichzelf, van zijn eigen natuur, door hen in zijn welwillendheid te verlenen om geboren te worden uit de Geest, van boven, uit zijn goddelijkheid.

Zoals de vaders die geen kinderen hebben droevig zijn, zo is het ook de Heer, die houdt van de mens als zijn eigen beeld. Hij heeft ze willen verwekken uit zijn eigen zaad, dat van de godheid. Als er zijn die niet op die manier willen worden verwekt en weigeren uit de ingewanden van de Geest van de godheid geboren te worden, dan voelt de Christus, die zoveel geleden heeft en verduurd om hen te redden, grote droefheid.

30.3. Zo is het: de Heer wil aan alle mensen de gunst van deze geboorte verlenen. Want Hij is voor allen gestorven en heeft allen tot het leven geroepen. Maar het leven, dat is de geboorte uit den hoge, uit God. Zonder deze geboorte is het onmogelijk voor de ziel om te leven, zoals

de Heer zelf zegt: " Als iemand niet uit den hoge geboren wordt, kan hij het Rijk Gods niet zien" (Joh 3,3). Daarom, worden zij die geloven in de Heer en tot Hem naderen, deze geboorte waardig gekeurd en brengen zij grote vreugde in de hemel en grote blijheid aan de ouders die hen hebben verwekt en alle engelen en heilige Machten verheugen zich over de ziel die uit de Geest geboren is en geest geworden is. Want ons lichaam is een beeld van de ziel en de ziel beeld van de geest. En, zoals het lichaam zonder de ziel dood is en niets kan doen, zo is ook de ziel die ontbloot is van de goddelijke Geest dood voor het Koninkrijk, want ze is onmachtig om iets van de dingen van God tot stand te brengen in de Geest.

Naar Hem kijken om zijn kinderen te worden

30.4. Nemen we een portretschilder die zijn blik fixeert op het gelaat van de koning en het schildert; als het gelaat van de koning naar de schilder gekeerd is en hem aankijkt, zal deze laatste als vanzelf en met succes het portret realiseren. Maar als de koning zijn gelaat afwendt, kan de schilder hem niet weergeven omdat hij niet naar hem kijkt. Zo ook, schildert de Christus, die goede iconograaf, voor hen die in hem geloven en hun blik onophoudelijk op Hem richten, een hemelse mens volgens zijn eigen beeld (cf. Rom 8, 29; 2 Kor. 3,18). Met zijn eigen Geest, met zijn eigen substantie, het onuitsprekelijke licht, schildert Hij een hemels beeld en geeft Hij aan de ziel haar goede en uitmuntende Bruidegom. Als men Hem niet onophoudelijk fixeert, al het andere veracht, zal de Heer zijn beeld niet schilderen met zijn eigen licht. We moeten onze blik vast op Hem richten, in Hem geloven, Hem liefhebben, al het andere verwerpen, ons naar Hem keren, opdat Hij zijn eigen hemels beeld zou schilderen en het in onze ziel aanbrengen. Zo, Christus dragers geworden, zullen wij het eeuwige leven ontvangen en zullen we, in die volkomen zekerheid rust vinden .

Gods verdriet

30.7. De dag dat Adam viel, kwam God naar het Paradijs om er te wandelen. Hij weende, om het zo uit drukken, toen Hij Adam zag en zei: "Welke goede dingen heb je niet prijsgegeven om kwade te kiezen! Welke glorie ben je niet verloren om je met schaamte te bekleden! Zie, je bent nu duisternis, lelijk en afzichtelijk. Welk licht heb je verloren en welke duisternissen bedekken je!"! Als Adam viel en ver van God stierf, weende de Schepper, de engelen, alle Machten, de hemelen, de aarde en alle schepselen weeklaagden over zijn dood en zijn val. Want ze zagen hoe hij die hun als koning gegeven was slaaf was geworden van de vijandelijke en slechte Machten. Zo had hij dan zijn ziel met duisternis omwikkeld, met bittere en boosaardige duisternis. Hij was inderdaad in de macht gevallen van de Prins der duisternis.

Hij was als deze mens die door de rovers met wonden was overdekt en half dood was achtergelaten toen hij van Jeruzalem naar Jericho afdaalde (cf. Lc. 10,30)

De ene Adam

30.8. Ook Lazarus, die de Heer had opgewekt toen hij reeds zo'n kwalijke geur verspreidde dat niemand het graf kon naderen (cf. Joh. 11,39), ook Lazarus was een symbool van Adam, van wie de ziel een kwalijke geur verspreidde en die vol donkerte en duisternis was. Maar jij, als je van Adam hoort spreken, van de gekwetste reiziger en van Lazarus, laat je geest niet wegdromen over de bergen, maar blijf binnen, in het binnenste van je ziel, want ook jij draagt dezelfde kwetsuren, dezelfde doodsgneur, dezelfde duisternis.

Allemaal zijn we, en zo is het, kinderen van dit verduisterde geslacht, en allen delen we in dezelfde geur. Het lijden dat Adam moest verduren dat verduren we allemaal mee want we zijn van zijn geslacht. Het lijden dat ons deel is geworden, is zoals Jesaja het beschrijft: "niets dan builen, striemen en open wonden, die niet gedicht zijn en niet verbonden, noch met olie verzacht" (Jes 1,6). Dat is de ongeneeslijke wonde waarmee we zijn geslagen. Alleen de Heer kan ze genezen. Daarom, is Hij zelf in persoon gekomen, want geen van de ouden, noch de Wet, noch de Profeten waren in staat om soelaas te bieden. Alleen Hij, door zijn komst heeft deze ongeneeslijke ziekte geheeld.

God wil in ons zijn woonstede maken, maaltijd met ons houden.

30.9.. Laten we dus onze God en Heer onthalen: de ware geneesheer die alleen in staat is om onze zielen te genezen door naar ons te komen, Hij die zich zozeer voor ons heeft ingespannen. Hij klopt zonder ophouden aan de deur van onze harten opdat wij Hem opendoen, opdat Hij zou binnenkomen en rusten in onze zielen. Opdat wij Hem de voeten zouden wassen en ze met balsem overgieten en Hij bij ons zijn intrek zou nemen.

... Daarom is het dat Hij zoveel verduurd heeft, zijn lichaam aan de dood heeft prijs gegeven en ons uit de slavernij heeft vrijgekocht: het is om in onze zielen te komen en er zijn woonstede te maken.

... Want zijn voedsel, zijn drank, zijn kleed, zijn dak, zijn rust: ze zijn in onze harten. Daarom klopt Hij voortdurend, want Hij wil bij ons binnenkomen. Laten we Hem dan onthalen en Hem in ons binnenste binnenleiden, want ook Hij is ons voedsel, onze drank, ons eeuwig leven. En elke ziel die Hem nu niet in haar binnenste onthaalt opdat Hij er rust zou vinden of, veeleer, opdat zij zou rusten in Hem, zal niet erven van het Koninkrijk der hemelen met de heiligen, en zal niet binnengaan in de hemelse stad. Maar U, Heer Jezus Christus, geef ons dat wij er

binnengaan wij die uw Naam verheerlijken met de Vader en de Heilige Geest door de eeuwen. Amen.

5) 15de homilie: Wat God voor ons wil zijn. .

15, 30. Laten we nog een beeld ontleen aan dit leven dat we kennen. Stellen we ons een koning voor die een arm en ziek mens tegenkomt , geen afkeer voor hem heeft maar zijn wonden geneest door middel van heilzame medicijnen. Hij neemt hem op in zijn paleis, bekleedt hem met purper, kroont hem met een diadeem en maakt hem tot zijn disgenoot. Zò is het dat Christus, de hemelse Koning, de zieke mens nabij komt, hem geneest en hem doet aanzitten aan zijn koninklijke dis, en dit zonder zijn vrijheid te schenden, maar door hem tot een zo hoge eer te verheffen door (hem) te overtuigen.

15.31. Het staat overigens in het Evangelie dat de Heer zijn dienaars uitzond om wie maar wilde komen uit te nodigen en hij liet het melden: "Mijn maaltijd is klaar!" Maar de genodigden verontschuldigen zich. De ene zei: "Ik heb een paar ossen gekocht, de andere, ik ben zojuist getrouwd" (Lc. 14, 17 e.v.). Je ziet het, hij die uitnodigde was gereed, maar de genodigden hebben zich onthouden. Ze zijn dus verantwoordelijk voor hun lot. Hierin is de grote waardigheid van de christenen gelegen: zie, de Heer bereidt voor hen het Koninkrijk en Hij nodigt hen uit om er binnen te gaan, maar zij weigeren te komen. Met het oog op de gave die zij zouden kunnen ontvangen, kan men zeggen dat, als iemand zou strijden met de Satan en wederwaardigheden zou verdragen vanaf de schepping tot aan het einde der tijden, hij, in vergelijking met de glorie die hij kan beërven, niets gedaan zou hebben. Want hij moet heersen met Christus door de eeuwen zonder eind. Eer aan Hem die zozeer deze ziel heeft liefgehad dat Hij zichzelf heeft gegeven en zichzelf aan haar heeft toevertrouwd evenals zijn genade. Eer aan zijn Majesteit.

De mens boven de engelen gesteld

15,43. De christenen weten dat de ziel precieuzer is dan alle geschapen dingen. Want alleen de mens is geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God (Gen. 1, 26). Kijk naar de zon, hoe onmetelijk, en naar de aarde en al wat zij bevat aan kostbare en grote dingen! Niettemin is de mens kostbaarder dan al wat bestaat, want hij alleen is het voorwerp geworden van het welbehagen van de Heer. En nochtans zijn de zeemonsters, de bergen en de wilde dieren wat hun aanblik betreft, groter dan de mens. Wees je dus bewust van je waardigheid, zie hoe kostbaar je bent. Want God heeft je boven de engelen gesteld toen Hij persoonlijk op aarde is gekomen om je te hulp te snellen en je vrij te kopen.

15,44. God en de engelen zijn gekomen om je te verlossen. De koning, de Zoon van de Koning heeft beraad gehouden met zijn Vader en het Woord van God werd gezonden, Hij heeft zich met het menselijk lichaam bekleed en heeft zijn goddelijkheid verborgen opdat de gelijke door de gelijke zou gered worden, en Hij heeft zijn leven gegeven op het kruis. Zo is de liefde van God voor de mensen. De onsterfelijke koos ervoor om gekruisigd te worden ter wille van jou. Zie dus "hoezeer God de wereld heeft liefgehad dat Hij zijn enige Zoon voor haar heeft gegeven" (Joh. 3,16). En elders staat er nog: "Voorwaar Ik zeg u, Hij zal hem aanstellen over alles wat Hij bezit" (Mt 24,27).

...

Hoe groot is de ziel! Hoe waardevol in de ogen van God! Want God en de engelen willen haar in hun eigen gezelschap en in hun koninkrijk. Maar ook Satan en zijn Machten zoeken hem naar zich toe te halen.

15, 46. Zie hoe groot je waardigheid is: God zelf is uitgetrokken met zijn eigen legermacht — ik bedoel de engelen en geesten — om de vijand te bestrijden en je van de dood los te kopen. God is dus gekomen ter wille van jou.

15,47. Of nog: een koning die een bedelaar heeft gevonden waarvan alle ledematen aangetast zijn door melaatsheid. Zonder afkeer brengt hij medicijnen aan op zijn wonden en geneest de zweren. Vervolgens brengt hij hem naar zijn koninklijke dis, bekleedt hem met purper en roept hem tot koning uit. Dat is het wat God met betrekking tot de mens heeft gedaan. Zelf heeft hij de wonden van de mensen gewassen, ze genezen en hen toegelaten in zijn hemelse bruidskamer. De waardigheid van de christenen is dus onvergankelijk groot. Maar als de mens zich verheft en zich laat verleiden door het kwade, lijkt hij op een stad zonder vestingen die door de rovers ongehinderd wordt doorgetrokken zonder dat ze obstakels tegenkomen en ze verwoesten haar en steken haar in brand. Zo ok, als je geen zorg hebt en geen aandacht geeft aan jezelf, zullen de boze geesten bij je binnenkomen, je geest verwoesten en met de grond gelijk maken en je gedachten zullen gaan zwerven doorheen de eeuwen.

6) Uit de homilieën 32, 34 en 43. : De mens, huisgenoot en deelgenoot van God

32,6. Daarom moet ook de menselijke natuur, als zij alleen blijft en naakt en ze niet de vermenging ontvangt en de gemeenschap met de hemelse natuur, niet zo blijven; ze blijft naakt en gebrekkig, als ze tot haar natuur herleid is en vol bevlekking. Wordt de ziel niet juist tempel en verblijf van God genoemd en bruid en koning? Er is namelijk gezegd: "Ik zal bij hen wonen en met hen omgaan. Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn" (2 Kor. 6,16 : Lev. 26, 11-12). Zie, daarom is het dat het God heeft behaagd om uit zijn heilige hemel af te dalen,

jouw redelijke natuur aan te nemen, je vlees uit de aarde getrokken, en het te vermengen met zijn goddelijke Geest, opdat jij, een aards wezen, de hemelse ziel zou ontvangen. En, als je ziel dan in gemeenschap treedt met de Geest en de hemelse ziel in je ziel binnendringt, dan ben je een volledig mens in God, een erfgenaam en een zoon.

34,2. Want de komst van de Heer had geen ander motief dan de mens, die als dood neerlag in het graf der duisternis, van de zonde, van de onzuivere geest en de boze Machten. Hij is gekomen om de mens te doen opstaan, nu, om hem, vanaf deze wereld levend te maken, te zuiveren van alle donkerte, hem te verlichten met zijn eigen licht en hem te bekleden met de hemelse gewaden van zijn eigen goddelijkheid.

...

Reeds nu zijn hun zielen verheerlijkt en verlicht. Want de Heer is hun huis, hun tent en hun stad. Ze zijn omgeven door een hemelse woning die niet door mensenhanden is gemaakt: de glorie van het goddelijke licht, want ze zijn kinderen geworden van het licht. (cf. Joh. 12,36). Ze kijken elkaar niet meer aan met een scheef oog, want de boosheid is weggenomen. Dan zijn er niet meer man of vrouw, slaaf of vrije (Gal. 3,28); allen zijn inderdaad in een goddelijke natuur veranderd, ze zijn christussen geworden, goden en kinderen van God. Zonder de betamelijkheid te kwetsen kan de broeder woorden van vrede spreken tot de zuster, want allen zijn één in Christus (cf. Gal. 3, 28). Vol vreugde rustend in eenzelfde licht zullen zij elkaar aankijken en deze blik zal hen meteen doen stralen in de waarheid, in het ware visioen van het onuitsprekelijke licht.

43,1. Het vuur kan een groot aantal lampen doen branden en alle ontvangen hun licht en hun glans van een eeuwige natuur. Zo ook ontvangen de christenen het vuur, dat hen doet stralen, van één unieke natuur, die van het goddelijke vuur, de Zoon van God. Ze hebben lampen aangeliicht in hun harten en stralen voor Hem reeds vanaf de aarde, zoals Hij het zelf heeft gedaan. Er staat inderdaad geschreven: " Zo heeft God, uw God u gezalfd, u gezalfd met olie der vreugde" (Ps 45, 8). Daarom is Hij Christus genoemd, opdat gezalfd met dezelfde olie dan hij, wij christussen zouden worden, en, om zo te zeggen, dezelfde substantie en hetzelfde lichaam zouden hebben als Hij. Inderdaad, zo staat er: "Want hij die heiligt en zij die geheiligd worden hebben eenzelfde oorsprong" (Hebr. 2,11).

43,2. De christenen gelijken dus op lampen deels gevuld met olie, dat zijn de vruchten van de gerechtigheid. Maar als hun innerlijkheid niet aangeliicht wordt aan de godheid, zijn ze niets. De Heer was de vurig brandende lamp, want de Geest van de godheid woonde wezenlijk in Hem en ontvlamde zijn hart op de wijze van de menselijke natuur. Zoals een versleten beurs vol met parels, moeten de christenen naar de uiterlijke mens nederig zijn en gering, maar van binnen, in hun binnenste, bezitten zij de kostbare parel.